

DAMUNT

DAMUNT

REVISTA D'INFORMACIÓ LOCAL - SANT JOAN - ABRIL 1997 - NÚM. 71

DAMUNT DAMUNT

Revista d'informació local
SANT JOAN (MALLORCA)

ABRIL 1.997 - Núm. 71

Dipòsit legal PM-673-1991

Domicili: Major, 68
07240 - SANT JOAN (MALLORCA)

Director:

Miquel Florit Huguet

Redacció:

Guillem Morlà Adrover

Dibuixos :

Joan Morey Company

Col·laboradors:

Andreu Bauzà i Joan
Gabriel Company Gayà
Miquel Florit Huguet
Catalina Jaume Ginard
Joan Jaume Nigorra
Bàrbara Mates Sastre
Joan Morey Company
Guillem Morlà

Imprimeix:

APÓSTOL Y CIVILIZADOR
PETRA (MALLORCA)

NOTA: Els articles publicats sols
expressen l'opinió dels seus
autors. La revista no s'identifica
necessàriament amb el seu
contingut.

CONTINGUT

NOTICIES LOCALS

Informació Municipal
Davallament 97
Sant Joan: val la pena fer-hi una volta
Quintada de 1997
Subvenció
Carnisser
Dóna una pallissa a son pare
Viatge la Penya Motorista
Finalitza la Mostra de Teatre
Miquel Vidal reelegit President de la Cooperativa
Informació Parroquial
Casaments
Naixements
Necrològiques
El C.E. Sant Joan
Antoni Karmany

POEMES I GLOSES

Del padrí a la neteta
Gabriel Company (Forner Boveta)

A finqueta des revallar
Andreu Bauzà i Joan

Efectes des desordres de la vida
Catalina Jaume de Calicant

Dedicat a Esteva Guerreta
Xesc Forteza

COL-LABORACIONS

- Contarelles i Memòries
per **Andreu Bauzà i Joan**
- Abans i Després de Moviment - El To pascal
per **Joan Morey Company**
- Camí de Consolació
- Hi ha llenya que crema sense fer fum
per **G. Morlà**

HA FINALITZAT LA III MOSTRA DE TEATRE

Tots es aficionats al teatre, han pogut gaudir de les representacions dels distints grups que han actual a la Casa de Cultura durant el passat mes de març i el primer dissabte d'abril, dins el programa dins el programa d'aquesta III Mostra organitzada per

El 22 de març actuà el grup "Calabruix" de Sant Jordi amb l'obre "Ara que ses rues mos tapen" de Tomeu Torres.

Finalment el dia 5 d'abril i com a cloenda d'aquesta III Mostra de Teatre, el grup local "Biaixos i Caggirons", interpretà l'obra "Mestre Lau es Taconer" de J.M. Tous i Maroto.

Tots aquells aficionats que han seguit aquesta Mostra de Teatre, han pogut constatar "la professionalitat" dels actor forans i la dels nostres artistes, que quedà patent la vetlada del 5 d'abril interpretant "Mestre Lau es Taconer".

l'agrupació local Biaixos i Caggirons i patrocinada pel nostre Ajuntament.

En la primera vetlada, el dia 8 de març, actuà el grup "La Prima" de Sineu amb l'obre "Tres pares per en Toto".

El 15 de març rebérem la visita del grup "Es Porrassar" d'Algaida que posà en escena l'obra "El millor dependent del món" de Francesc Lorenzo i Gàcia.

MIQUEL VIDAL FOU REELIGIT PRESIDENT DE LA COOPERATIVA AGRÍCOLA

El passat dia 4 d'abril, en el local de Can Tronca, la Cooperativa Agrícola de Sant Joan, celebrà l'annual Assemblea General Ordinària.

La vetlada es desenvolupà en un clima de cordialitat i fou seguida amb interès pels 64 socis assistents.

L'Acta de l'Assemblea anterior fou aprovada per unanimitat.

El President Miquel Vidal i el Gerent Joan Sastre, donaren una exhaustiva informació de les activitats realitzades així com del moviment econòmic de l'entitat durant l'any 1996.

D'aquest informe hi ha que destacar els punts següents:

- En la campanya de cereals de 1996 foren recollides unes 900 tones. Això suposa un augment de 450 tones (un 81 %) sobre la recollida de l'any anterior.
- Foren distribuïdes 520 tones d'adobs per un valor total de 18 milions de pessetes.
- L'import total de les compres de 1996 ha estat de 175 milions de pessetes i el de les vendes de 182 milions, per el que s'ha obtingut un benefici net de 113.914.- pessetes.
- El marge comercial aplicat durant la campanya ha estat del 7,5 %, un marge mínim, seguint la política comercial de que no sia la Cooperativa sinó el soci el qui obtingui el benefici.

Seguidament es va procedir a la elecció de's nous càrrecs de la Junta Rectora. Se començà amb l'elecció del càrrec de President resultant elegit Miquel Vidal per 28 vots, seguit de Joan Barceló Mesquida i Francesc Nicolau Català, ambdós amb 4 vots.

Miquel Vidal, que havia instat als assistents a que presentassin altres candidatures, acceptà el càrrec, amb la condició que fos per un any.

Pel càrrec de Secretari fou reelegit Rafel Nigorra Gayà amb 30 vots.

Pel càrrecs de Vocals i Interventors foren elegits Joan Barceló Mesquida, Miquel Mates Fullana (de Calicant), Miquel Mates Fullana (de Son Duran) i Amador Gayà Bauzà, aquest darrer després d'una votació de desempat amb Tomeu Miralles Florit.

La vetlada acabà amb un sopar en el mateix local.

INFORMACIÓ MUNICIPAL

En la sessió extraordinària celebrada el passat 25 de març, fou aprovat el Pressupost Municipal per l'exercici 1997 amb els vot favorables del equip de govern (PP), el vot negatiu dels dos regidors del PSM i l'abstenció del representant de UM.

Els Pressupost de 1997 han quedat fixat en **124.342.900 pessetes**, amb una puja aproximada del 20% sobre l'exercici de 1996.

Del **pressupost d'ingressos** destacaríem:

12 milions que està previst es recaptin en concepte d'impost per Contribució Rústica (finques) i Urbana (cases i solars);

8,6 milions del impost sobre Vehicles;

3,9 per impostos Activitats Econòmiques (Llicències Fiscals de negocis i Indústries);

5,5 per impost sobre Construccions (Permisos d'obra);

7,7 milions de la Taxa per Servei Recollida i eliminació d'escombraries;

7 milions per abastament d'aigua;

22,1 milions per participació en tributs estatals;

2,1 per interessos de comptes corrents;

3,5 com aportació de la Conselleria d'Agricultura per asfalt del camí Cas Saboners (conveni);

22,1 milions Aportació de la Conselleria del Medi Ambient per reforma Avinguda Consolació (Pla Mirall)

9,5 milions Aportació del Pla d'Obres i Serveis 1997 per asfaltat de carrers;

1 milió subvenció del CIM per renovació del mobiliari de la Biblioteca;

2,39 milions aportació del Pla d'Equipament Esportius 1997 per tancament del camp de futbol;

9,5 aportació de particulars per instal·lació d'aigua;

14,1 milions altres ingressos fins a completar un total de 124 milions.

Pressupost de despeses:

0,9 milions assistències a Regidors.

12,3 milions per despeses personal, assegurances, medicines, i Seguretat Social;

4,5 milions Fira Quart Diumenge i Festes d'estiu;

13,5 milions a Mancomunitat des Pla quota participació;

0,72 milions a Persones Majors;

13,6 milions manteniment infra estructures, vials, edificis, instal·lacions, vehicles i mobiliari;

6 milions compra terrenys pel pavelló polisportiu

35,2 milions Construcció Consolació

3 milions tancament camp futbol

19 milions asfaltat de carrers

15,3 altres despeses fins a completar el 124 milions.

El capítol d'ingressos està en relació a les despeses.

L'altre punt del ordre del dia que fou tractat fou l'aprovació del projecta de **Reforma i Embelliment del Carrer Consolació i Passeig de Mn. Bartomeu Bauzà i Oliver**, per estar dintre del Pla Mirall.

El projecte fou aprovat amb el vot favorable del regidors del PP i el vot negatiu del dos regidors del PSM i el de UM, al·legant que aquest és un projecta faraònic i que el 35 milions del Pla Mirall podien ser destinats a altre millores més urgents

DAVALLAMENT 97

Un any més hem assistit al Davallament, és un esdeveniment que cada nova edició reuneix a més nombrosos participants directes que prenen part amb l'escenificació i també a més nombros públic com espectador. Podem repetir com

el primer any que el joc de llums, fosca, música i altres efectes especials, donaren un realisme i veracitat a les distintes escenes de la Passió, de gran bellesa i plasticitat, creant un clima de realisme i emoció, destacant la

interpretació de Joan Florit Bauzà (Rafalet) com a Jesús de Nazaret i també la del tots el demés que componen la relació adjunta. (voldríem no haver deixat a ningú).

La feina de la direcció i tècnics quedà patent pels qui hem

seguit el Davallament any darrere any amb les lleugeres modificacions del guió, efectes i la incorporació de nous elements.

Per aquells que no assistiren al Davallament 97, hem d'afegir que les Televisions de C-4 i TV local de Vilafranca, així com molts de particulars, filmaren el

Davallament durant l'assaig que es feu el Dijous Sant.

AQUESTA ÉS LA GENT QUE FEU POSSIBLE EL DAVALLAMENT

Direcció: Antoni Bonet Company

Ajudant direcció: Llorenç Llull Bou i Pep Mas Llaneres

Regidor: Pep Florit

Part tècnica: Pep Mas Llaneres

Llorenç Llull Bou

Mª Ferriol Bou

Roberto Garcías

Pep Boiret

Santiago Vaqueda

Textos: Antoni Bonet Gaià

Il·luminació i Só

Antoni Gaià Gaià

Vicente Blasco

Javier Abellana

Pep Bauçà

Actors

Pons Pilat: Antoni Bauçà

Criat : Antoni Pou Bonet

Dona: Laura Gil

Jesucrist: Joan Florit Bauçà

Barrabàs: Miquel Verd

Simó Cirineu: Arnau Mates

Verònica: Noelia Llull

Mare de Déu:

Mª Cleofàs:

Mª Magdalena:

Sant Joan:

Nicodemus:

Centurió:

Tina Cunill

Margalida Femenies

Mª Joana Mestre

Joan Rebassa

Pep Bauçà

Guillem

Pere Moragues

Poble:

Miquela Crespí Magro

Joana Mas Barceló

Marga Mesquida

Antònia Mates Maiol

Bàrbara Barceló

Mª Magdalena Torrens

Joana Gaià

Toni Company

Toni Josep Garí

Ricardo Gil

Rosa Mª Ferriol

Sebastià Mates Maiol

Amanda Llull

Catalina Barceló

Sacrament Ferrer

Josep Bauçà Ferrer

Mª Rosa Bauçà

Antònia Galmés

Catalina Mª Bauçà

Joan Francesc Serra

Antònia Aguiló

Hermosinda Mauriño

Bàrbara Mauriño

Jaume Ramis

Catalina Nicolau

Margalida Rotger

Neus Bauçà

Isabel Pasqual

Catalina Bauçà

Mercè Bauçà

Catalina Morlà

Bàrbara Gaià

Joan Bauçà

M^a del Mar Bover

Josep Roig

Joan F. Roig

Guillem Karmany

Marga Vidal

Catalina Roig

Catalina Verd

Natàlia

Joan Serra

Margalida Bou

Rosa Mª Gomis

Joan Roig Ferriol

Joan Mates Company

Antoni Campins

Rafel Jaume

Catalina Jaume

Miquel Galmés

Andreu Galmés

Romans

Marc Vidal

Marc Garcia

Pedro Galmés

Tomeu Mates

Andreu Galmés

Jaume Bonet

Miquel Galmés

J. Carles Pasqual

Guillem Company

Pep Rotger

Josep Florit

INTERESANT VIATGE DE LA PENYA MOTORISTA

Com anys anteriors la Penya Motorista Sant Joan, sota la direcció tècnica de Viatges Kronos, organitzà per la setmana de després de Pasqua, un Viatge que fou del tot interessant.

Així el dia 31 de març, es va començar l'Excursió amb al vol Palma, Valencia. Llavors amb autocar seguirem fins a la ciutat castellana-manchega de CUENCA. Una ciutat que ens va sorprendre per la seva situació a l'alt d'una muntanya ben marcada pels barrancs que formen els rius Huécar i Júcar, en lo que anomenen "las Hoces del Huécar y del Júcar". El capvespre acompanyats d'una guia local tinguerem l'ocasió de recòrrer, la part vella i amurallada. Entrarem per la porta de la muralla. Pels carrers empedrats i empinat, visitarem el més interessant : la plaça amb la Catedral i l'Ajuntament entre altres, com també les afamades "Casas Colgadas", a on hi ha un prestigiós "Museo de Arte Abstracto", regit avui per la Fundació Joan March. Cal senyalar que les finestres del Museu que es troben penjades damunt el barranc, estan situades de forma que componen com un quadre d'uns bells paisatges de la naturalesa.

El dia següent l'excursió fou per l'alta muntanya de la "SERRANIA DE CUENCA", a on les roques de la muntanya presenten desitjades formes estranyes tal com a capritxos de la naturalesa. Visitarem l'anomenada "Ciudad Encantada", un recorregut d'uns tres kms a peu, dins aquest parc, passant entre roques de diferents formes i tamanys i d'una bellesa natural impressionant. Llavors verem un mirador damunt la població anomenada "Uña". Seguint dins el cor de la muntanya trobarem la població de Tragacete i uns kms. després, ens marevellarem amb la verdor i les devellades d'aigua de la muntanya que conformen el naixement del riu "Cuervo". En el restaurant ens donaren un dinar amb plats típics de la comarca. Ja el capvespre ens aturarem a un lloc, anomenat "Ventana del Diablo", una mirada des de l'alt d'un barranc per on passa el riu Júcar, un riu que recorre de punta a punta tota la província de Cuenca. Altre volta a la ciutat de Cuenca, poguerem passejar pels carrers cèntrics de la ciutat moderna.

El dimecres dia 2 d'abril el recorregut fou per les terres de "LA MANCHA", per la part coneguda com a "Rutas del Quijote". Començarem la jornada visitant el "Monasterio de Ucles", com tots situat a la part alta d'una muntanya. Fundat per la "Orden de Santiago" que com la "Orden de los Templarios", dominaren aquelles terrers. Llavors visitarem les ruïnes de la ciutat fundada pels romans "Segobriga", a on ens les excavacions i altres estudis, han descobert que en fou ciutat important, tota vegada que disposava de teatre, avui un tant restaurat, a l'estiu hi celebren representacions teatrals com també d'un anfiteatre. Llavors a Mota de Cuervo, poguerem contemplar els molins de vent característics de la Mancha, que "Don Quijote" anomenar els gigants. Ja de tornada a la ciutat de Cuenca, poguerem veure el Castell amurallat de la població de Belmonte, també de l'edat mediaval. Cal afegir que aquests tres primers vespres romanguerem al Hotel Cueva del Fraile de Cuenca i situat gairebé al barranc del riu Huecar i que en el segle XVI en fou un Monestir.

El dijous dia 3 d'abril després d'una paredeta al poble de Cañete, deixarem la província de Cuenca, que està plegada de riarols que replegen l'aigua de les muntanyes per adentra-nos al baix Aragó per la província de "Teruel". Ja a la capital ens allotjarem al Hotel Reina Cristina molt a prop del centre de la ciutat. Al capvespre també acompanyats per una guia local, ferem la visita al més important de TERUEL, anomenada la ciutat del "mudejar" donades les moltes de torres que pertanyen a aquesta classe d'art. Verem el mausoleu dels "amantes de Teruel", de mabre, dins una capella molt ben decorada i amb una artística cúpula i ens assobirem de la seva història. Visitarem la catedral i la plaça del "Torico" en el centre de la ciutat. Anomenada així perquè al damunt d'una columna i tenen una estatua d'un bou petit. Hi ha que dir que el bou i l'estrella en son els signes de

Al dia següent, el divendres la visita fou a la "Sierra de Albarracin", tocan amb els "Montes Universales". En aquestes encontrades hi neixen els rius Tajo, Jucar, Gabriel i Guadalaviar. Començarem les visites en el poble de Cella, a on al mig de la població s'hi troba un "pozo artesiano", una font que brolla damunt la terra un caudal d'aigua de 3500 l. per segon i que aporta les aigües al riu Jiloca . Es el pou mes important d'Europa d' aquestes característiques. Llavors visitarem l'important ciutat de ALBARRACIN, que ens agradar pel seu caracter medieval, els seus carrerons estrets i empinats, amb una catedral i un castell a d'alt de la muntanya. Aquí el capvespre ens va acompanyar un membre del Distrit Forestal, amic de Miguel Gayà "Fideuver", en un recorregut pels voltans i ens explicar les característiques dels pins i els arbres de la comarca com també una visita a unes pintures ruprestres. A la tornada a Teruel passatjarem per les seves plaçes entre elles la de " San Juan " i els carrers centrics.

El dissabte entrarem dins la zona coneguda com "EL MAESTRAZGO". Una comarca dominada per l'ordre relligiosa dels Templaris a l'edad mitjana, que hi deixaren pobles fortificats amb els seus castells a la part alta de les muntanyes. Així visitarem les poblacions de Cantavieja i Mirambel, que encara que restaurats ens mostren l'esplendor de temps passats. Despres de deixar la provincia de Teruel passarem a la de Castelló. Visitarem l'encantadora població de MORELLA, anomenada capital del Maestrazgo. Ens acompanyar també una guia local que ens fer assaborir l'història d'un passat esplendorós. Entre les visites en destacar la seva Catedral. A l'horabaixa, després de recorre carreteres en pujades i devallades i veure barrancs i rius, que en fou la tònica del viatge, pasarem a la planura de les terres castellanines i valencianes a on ja amb el clima mediterrani hi dominaren les oliveres, els ametllers i especialment els taronges, que ja no deixarem fins a València. Romanguerem a la població de PEÑISCOLA

El diumenge darrer dia del viatge, visitarem la població amurallada de Peñíscola, amb el seu castell fortaleça a d'alt de la muntanya. L'anomenada li ve en part per haver acollit durant uns anys 1417-1423 al Papa Benedicto XIII, conegut com el Papa Luna. Després ens detinguerem a Castelló per dinar. Passarem per la vora de poblacions costaneres i turístiques valencianes. A l'arribada a VALENCIA encara tinguerem temps de fer un recorregut per aquesta capital per tal de conèixer a través d'una guia local, els seus monuments i la seva història. Entre les visites no hi podia faltar la Catedral i la Basílica de la Mare de Deu dels Desemperats. Per acabar altre volta al aeroport de Manises i cap a Mallorca i Sant Joan.

Així acabaren uns dies d'esplai en els que disfrutarem de bon temps, factor que ens afavorir el coneixement d'una part d'Espanya, un tant desconeguda, pero entrenyable per la seva bellesa natural i pels seus monuments plens d'història i llegendes. Tots els gairebé quaranta excursionistes, coincidiren en que havia estat un viatge agrados i molt interesant, del qual avui ens oferim un resumen.

MOTO CROSS PRIMAVERA

Per el diumenge dia 27 d'abril la Peña Motorista anuncia la celebració de la prova Moto Cross Primavera que ja es habitual tots els anys dins el calendari motociclista balear.

La prova tindrà la participació dels millors pilots tota vegada que es puntuable per el Campionat de Balears. Hi haurà curses per infantils, per alevins i juvenis en cilindrades de 50 i 80. Juniors i seniors en 125 i 250.

Aquest esdeveniment esportiu tindrà lloc al Circuit de Binifarda a parti de les 10 del matí.

Joan Jaume Nigorra

QUINTADA DE 1997

Els quintos 97, dels quals publicam la relació, ha viscut amb intensitat i alegria, els dies propers a la Setmana Santa i Pasqua, amb tots els "episodis" tradicionals. Es d'agrair als quintos 97, el no s'hagin dedicat a amollar coets durant la nit, una costum que molestava tant alguns majors i no tant majors. El "quarter general" o la seva seu, ha estat ubicada a l'antic "pesador", darrera la caserna de la guàrdia civil.

NATS L'ANY 1.976

Francisca Company Nicolau (de Sa Plaça)
 Pedro Mestre Estelrich (Batxà)
 Antoni Ferriol Martorell (Ferriol)
 Miquel-Angel Gayà Matas (de Ca Na Saladora)
 Antonina Matas Mayol (Rumbet)
 Andres Galmés Gomila (de Sabó)
 Margalida-Inmaculada Gayà Mayol (de Can Dominer)
 Miquel Verd Gayà (Verd)
 Rafel Bauzà Morey (de Son Duran)
 Monserrat Nicolau Català (Floristeria)
 Josep-Antoni Fontirroig Bauzà (Domingo)
 Catalina Abraham Estelrich (de Can Macià -Turricana)
 Antònia Pilar Mas Jaume (Polla)
 Maria Català Karmany
 Rafel Ginard Font (de Ca Na Sebia)
 Joana Maria Font Riera (de Can Pep de S'hort)
 Francesc Oliver Florit (Faleu-Sope)
 Sussana Terrasa Bauzà (Maulina)
 Catalina Bernat Barceló (de Ca s'Olier)

SUBVENCIÓ

L'Ajuntament de Sant Joan, en la Sessió Ordinària celebrada el passat dia 1er. d'abril, acordà concedir a les revistes Mel i Sucre i Damunt Damunt, la mateixa subvenció de 1996 i en les mateixes condicions dels anys anteriors.

La subvenció concedida és de 100.000 pessetes anuals.

**CARNISSERIES
CARNISSERS**

En la revista del passat mes de març, publicarem una entrevista amb Antoni Gayà Florit (Perdut), del que sense voler deixarem de publicar un paràgraf referit a les carnisseries de dos germans

del entrevistat: MARIA GAYA FLORIT, casada amb Josep Company Garí (Mena), i MIQUEL GAYÀ FLORIT, casat amb Catalina Sastre (Curra), que tengué el seu establiment en el n.6 del carrer de Palma.

**UN AL·LOT DE 14
ANYS, QUE HAVIA
SORTIT D'ES PINARÓ,
DÓNA UNA PALLISSA
A SON PARE A SANT
JOAN.**

El diari Última Hora del dia 10 d'abril, publicava una notícia baix aquest titular amb el següent text: "Un al·lot de 14 anys, que acabava de sortir del centre de menors conflictius Es

Pinaret, va donà un pallissa a son pare, aquest després de ser agredit no va poder caminar i va ser assistit en un centre mèdic.

Damunt les dues de la matinada, la guàrdia civil va rebre una cridada de telèfon d'una veïna de Sant Joan (l'esposa de la víctima) denunciant els fets. Una patrulla de la benemèrita va anar al carrer Sol, a pesar de que el menor ja no hi era quan arribaren a casa. El progenitor va rebre ferides a la cara i no es va poder posar dret després de la agressió".

Els protagonistes d'aquest succés no són naturals de Sant Joan i viuen a una casa de la zona coneguda per Sa Creu.

EL C.E. SANT JOAN EN EL MES DE MARÇ

El nostre equip seguint en la seva campanya a la 2ª Regional, començà el mes de Març amb bon peu tota vegada que el dia 2 goleja al Son Cladera amb el resultat de 5-1.

L'alineació santjoanera en aquest partit fou: Bauzà, Ferriol, Miralles, Barceló, Crespi, Gacías, Garcías, Fullana, Canyelles, Guillem Mas. Canvis~ Campins per Ferriol, Enric per Miralles, Prados per Gacías, Nigorra per Fullana i Ernest per Nicolau. Gols 3 de Guillem Mas, Prados i Nigorra.

Així els resultats d'aquest mes són:

Dia 2 de Març Sant Joan, 5 Son Cladera 1

9 id Barracar 3 Sant Joan 0

16 id Sant Joan 2 Cas Concos 1

23 id Son Ferrer Sant Joan (aquest partit fou ajornat)

Després d'aquests resultats el Sant Joan es troba el lloc amb 34 punts. Ha guanyat 9 partits, ha empatat 7 i perduts 9

Joan Jaume Nigorra

ANTONI KARMANY TORNA GUANYÀ LA VOLTA A EIVISSA

El nostre ciclista Master 60 participà els dies 28, 29 i 30 de març a la Volta Ciclista a Eivissa per a veterans. (masters 40-50 i 60 anys)

Antoni que participava per tercera vegada a aquesta Volta, compta per victòries cada una d'aquestes participacions.

Enguany en Toni guanyà en cada una de les etapes i així aconseguia la victòria final.

La segona posició pel català Verdaguer que té dos anys mens que en Toni i en totes les curses és el seu rival.

La tercera plaça fou per un corredor alemany. Enhorabona i que segueixi aquest camí de victòries

Joan Jaume Nigorra

Noia de 16 anys s'ofereix per a guardar nins i nines des de zero a sis anys els caps de setmana, de divendres a diumenge hora baixa (els vespres inclòs)

Els mesos d'estiu ampliaria aquest servei a tota la setmana.

Servei per hores a convenir.
Telèfon: 52 63 32

Els 80 anys de n'Esteva Guerreta, vists per en Xesc Forteza

1917 - 1997

Són vuitanta anys, Esteveta no està gens malament si arribes en es cent t'aguantarà en maneta.

Uns amics de S'Estaca

*S' TU FOSSIS COM ES VI
ARA SERIES ; MILLOR!
PERO DEU NOSTRO SENYOR
NO VOLGUE QUE FOS AIKI.*

*CAPITOL, XXVI
FACILLE, 13
PDGINA, 1.814*

*SEGONS S'EPISTOLA
DE SANT XESC.*

SANT JOAN: VAL LA PENA FER-HI UNA VOLTA (DIUEN ELS ALEMANYS)

Amb aquests titulars, la periodista Vera Deingruber, publicà fa unes setmanes, a un diari amb llengua alemanya, un article, del que contant amb la col·laboració de la santjoanera - alemanya, Petra Walkpwiak hem extret el següents paràgrafs:

"En el petit poble (Sant Joan), prop de Vilafranca, hi ha molt de moviment". A la carretera de Manacor, prop de Vilafranca, hi ha un indicador, que quasi no se veuen les lletres que diu "Sant Joan 5 Km.". La majoria de la gent passa quasi sense donar-se'n d'allò. Les persones que se interessin per els pobles de l'illa hauran de fer una visita allà (Als Calderers). L'agricultura que la que mana en aquest poble (Sant Joan) Si deixau el cotxe prop de

l'impressionant església, anant a peu, arribau còmodament a tots els racons. L'església, tant a defora com a l'interior és molt impressionant.

Devora l'església hi ha els bars Can Tronca, Bar Fiol i el "Centro". En el bar Centro no ha canviat res des de els anys 50: Hi ha historia en aquest bar. Tots els clients, aquest mati, son homes. Si entra una dona deu esser un esdeveniment. El propietari no te molta feina, però per parlar amb una dona no està d'humor. En la mateixa plaça hi ha una font que es massa moderna pels seu entorn i sense fantasia. Hi ha botigues petites, però no trobes (a sant Joan) cap supermercat gros. Si vas cap el molí a la part alta del poble, hi ha una vista impressionant. Molt prop

del molí hi ha una torre que dona la impressió de que li manquen els dos costats i que sols ha quedat la torre. Es és bar la "Torre de S'Aigua". Des de Sant Joan se pot anar cap a Petra, Montuiri o Vilafranca. Si voleu veure una possessió històrica poden anar a Els Calderers: la seva història està lligada al poble de sant Joan. Tot això val la pena ser visitat. L'article que ocupava varies pàgines del rotatiu alemany, reproduïa diferents vistes del poble: Església - campanar, jardí de Cas Notari, el carrer de Petra), Edifici Centro, Molí d'En Martí Gran, Torre de S'Aigua, xalet de Joana Matas (Datilera) i carrers del poble. Una cosa que també cridà l'atenció a la periodista visitant, fou que el comerços, no tinguessin rètols.

Quasi no es concep en el poble una conversa intranscendent sense que un o altre caigui lamentablement en una mala xerradissa. No importa anar massa enfora. Parles amb un i al poc temps apareix qualsevol nom i tot seguit el desafortunat comentari: "Aquell, bo és ell! Sí, és una bona persona, però..." i a continuació començam a treure totes les "braguetes" que d'ell sabem. Sembla que passam gust d'exposar els defectes, coneguts o no, d'aquella persona.

I això, per què? S'ha de suposar que no és per tenir-li ni enveja, ni tírria, ni fòbia. Ni tampoc perquè un li vulgui cap mal.

És de bajans desitjar saber bé qui és l'altre, voler calibrar els seus actes

Dos dits de seny

El mal parlar

o intencions, moltes vegades millor que les nostres.

Tant de bo que tenguéssim dos dits de seny i féssim un esforç per tal d'anar contra aquest fatal costum! No hauria de permetre ningú que es diguessin "coses" dels absents. Hi ha llocs on no se sent tanta xerradissa com en el nostre poble. Pensem que de nosaltres mateixos també en faran semblants comentaris.

Ens hauríem de proposar seriosament defensar el qui no és present; reflexionar sobre el gran dany que

s'atribueix, no sols a una persona, sinó al conjunt de la societat quan de la nostra boca surten expressions ofensives. S'hauria d'arribar a formar un ambient que vagi en contra de tot aquest xafardeig, ja que s'ha arribat a un punt que fa oi i difícil.

Qualcú dirà que aquest fet és una menudència sense importància i de poca vàlua. Però altres, amb seny, argumentaran que és un fet seriós, sobretot quan ja s'ha arribat al punt que parlar malament un de l'altre és la cosa més lògica i normal en el nostre poble.

Pot ser aquesta denúncia sembli exagerada, però... ja ho diu la dita: "Parla bé que pot costa".

Salomé

(Bona Pau)

SEGLE XVI

Bartolomé de las Casas, de jove anà a Amèrica; primer "encomendero" a Santo Domingo, i una vegada convertit, escoltant un sermó de Fray Montesinos, esdevé gran missioner i bisbe de Chiapas, diu:

- 1.- Els indis de les terres del Nou Món no són bèsties ni esclaus per naturalesa, ni criatures infantils: són éssers humans dotats d'ànima racional. Condició que els era negada, interessadament, pels "encomenderos" i altres explotadors, amb complicitat amb certs legisladors del "Consejo de Indias" establert a Castella.
- 2.- Els indis ha d'esser tractats sempre amb respecte, "con amor y mansedumbre, suavidad y alegría". El missioner ha d'esser defensor del poble indi que el colonitzador vol reduir a esclavitud.
- 3.- És un deure de l'Església enviar missioners de vida exemplar i ben formats. "Sean enviados a los indios pregoneros íntegros, cuyas costumbres sean espejo de Jesucristo".
- 4.- Per evangelitzar només són vàlides les "armes espirituals", les que empraren Crist i els Apòstols: la pau, la dolçor, la humilitat, fins al sacrifici personal. Ningú no pot imposar la fe a ningú; ni forçar-lo a rebre el baptisme.

No han mancat, ni manquen, clixés que volen explicar de manera ben distinta que és un missioner. Ja Ramon Llull tingué els qui se'n reien de la seva bonhomonia, i de l'escola de llengües (aprendre l'àrab per poder dialogar), sobretot de la seva entrega generosa fins a vessar la sang. A Bartolomé de las Casas li enflocaren tota la "leyenda negra" amb la que "l'Imperio" volia defensar-se de la mala consciència que li creava la vida i l'obra dels missioners. Molt especialment volia doblegar-la perquè sorgia de l'Evangeli, la forta i clarivident resistència a la dominació.

Més tard les grans potències n'aprengueren, i en lloc d'atacar els missioners intentaren domesticar-los. I a vegades, a redols, ho aconseguiren. La "protecció" dels colonitzadors, fou, quasi sempre, "el abrazo del oso".

Avui els missioners troben dificultats (una mitjana de dos assassinats, màrtirs, per mes) perquè la seva presència, i la seva predicació mitjançant el testimoni i la paraula, estorba el repartiment del món en dues parts: un nord ric i dominant i un sud pobre i explotat. Però els missioners mallorquins, preveres, religiosos/es, seglars, no amollen. Hi són. Amb el goig i la il·lusió que treuen de la fe i de la força que dona l'amistat amb Jesús.

Els qui continuem a la roqueta també els podem ajudar. La simpatia i l'admiració la tenim a flor de pell. Podem demanar per ells a Déu que enforteix i entusiasme. I donar-los ànim, sobretot allà on el correu pot dur les nostres cartes. I participar en projectes de desenvolupament. Molt especialment; essent nosaltres també aquí, dins aquesta societat nostra que estimam i volem millorar, **artesans de concòrdia i pau.**

INFORMACIÓ PARROQUIAL

Els actes propis de la Setmana Santa i Festes de Pasqua s'han celebrat en la nostra parròquia amb la mateixa solemnitat que en anys anteriors. Des de la diada del Ram, passat per la celebració i processó del Dijous Sant, molt participada la processó del Sant Enterro del Divendres Sant, amb la desfílada de Cambreres de la Mare de Deu, les tres confraries, clero,

autoritats i banda de música, precedits per la banda de tambors fou seguida per nombrós públic, estacionat des de Consolació a la Parròquia.

Per altra banda la recaptació destinada a les obres parroquials i que es feu el dia de Pasqua, aconseguí un total de 125.430 pessetes.

CASAMENTS

Joan Font Antich (Tronca) i Maria M. Riera Veny, es casaren el passat dia 28 de febrer. El novii té 28 anys i la novia 22.

Enhorabona! I que la vostra estimació no s'acabi mai.

NEIXEMENTS

Margalida Mates Company, filla de Miquel i de Mª Monserrat, va néixer el passat dia 15 de març. (En la secció Poemes i Gloses, Gabriel Company, el Forner, dedica uns versos a la seva neta, la `petita Margalida).

La nostra enhorabona als pares, padrins i altra família.

Joan Antoni Ibañez Florit, fill de José Julián i de Catalina (Cati Cocovera), va néixer el passat dia 4 d'abril.

La nostra enhorabona als pares, padrins i altra família.

NECROLÒGIQUES

Mateu Picornell Garau (Ciment), morí el passat dia 14 de març a l'edat de 86 anys.

Mateu Climent de jove va treballar en el taller de mestre Antoni Sastre Barceló (des Granito). Juntament amb mestre Antoni des Granito intervingué en la construcció dels artístics dossers que hi ha als alts de la parròquia. En motiu de la Guerra Civil fou mobilitzat i enviat al front de la Península, on fou greument ferit,

perdent una ma a causa d'una explosió. L seva condició de manc, no li impedí el treballar. En la postguerra ingressà en el Banc de Crèdit Balear on treballà fins que li arribà l'edat de jubilació.

Descansi en pau el difunt i rebin el nostre condol la seva viuda i el seu fill Climent i tota l'altre família.

EFFECTES DES DESORDES DE LA VIDA

Estam dins un món pervers
posseït per la maldat
s'inmensa agressivitat
afecta tot l'univers
Els desordes d'aquest món
provoquen la violència
s'ha perdut la consciència
i caminam sense control
ses drogues i s'alcohol
l'egoisme i l'injustici

guerres de gran perjudici
han sembrat el món de dol
i han excitat la malici'
sa trepitja la moral
donant rienda en el vici
el món va descarrilat
cerca la felicitat
mol aprop des precipici.

Catalina Jaume de Callicant

DEL PADRI A LA NETETA

M'has donat gran alegria
nina, amb el teu naixement
aquest gran esdeveniment
ha omplit la meva vida
d'aqueix padrí que voldria
a pesar que n'és conscient
venir en el teu casament
estau segur que somnia.

Dormideta dins el bres
qui sap amb a que somnia?
M'has renovat l'alegria
l'alegria que fa tres
amb tots me sent compromès
viure amb pau i harmonia
i per tots noltros voldria
tot quant Déu mos té promès.

És el teu nom Margalida
com una posta de sol
sempre que em senti tot sol
vine a fer-me companyia
així com ve na Maria
i en Joan sempre que vol
amb voltros trob el consol
i sentit a la meva vida.

Si en lloc d'una copinyeta
tenies un ocellet
domés per aquest trosset
et dirien Biel Boveta
ten esment Margalideta
del que diu el padrinet
honra sempre a ton paret
i estima molt ta mareta.

Gabriel Company (Forner Boveta)

A LA FINQUETA DES REVALLAR

De dins la nostra finqueta
que un bon dia vaig comprar
veuen Bonany, Can Baldiri
Son Rabassa i es mig Pla

Un poc més çap a les dretes
la vista es pot esplaià
perquè si ajeu un pla
anomenat de Ses Veles

Més endins a l'horitzó
es veu una serralada
i en el cim té la posada
la Verge de Son Salvador

A davall la mareselva
en l'estiu fa bon estar
perquè hi fa tanta de fresca
com a la vora de mar

Els capvespres jo i el ca
ens asseim a la seva ombra
i allà hi tenim una estora
per si ens volem tombar

Sent cantar les cadernereres
quan cerquen la flor del card
també veim les oronelles
que passen com a centelles
per donar caça al moscard

Més avall dins l'espessura
sent el cant d'un rossinyol
canta de nit i de dia
tan si plou com si fa sol

Davant tanta meravella
sota la capa del sol
la vista es desentela
i la meva ànima es complau

Andreu Bauzà i Joan

PER LA VILA I FORA DE LA VILA EL TO PASCAL

Entrar a l'església imposava respecte. La grandiositat, la quantitat d'amagatalls i racons obscurs, els confessionaris, la iconografia, la constant penombra, aquella olor,... I tota aquella càrrega d'espiritualitat associada a ritus, cerimònies, costums, tradició, pecats,... Sobretot els diumenges i els dies de festa grossa.

Els homes vells amb vestit de llista o de vellut (segons l'època), capell de feltre, sabates obscures del casar. Els nins ben pentinats i encorbatats. Entrant forçosament pel portal del Homes (havia estat el portal major en temps de l'església vella). I traient-se la boina o el capell i agafant aigua beneïda de les piques de pedra amb la punta dels dits de la mà dreta, es signaven mentre empenyien la porta del batiport.

Una vegada a l'interior, i prèvia genuflexió de cara a l'altar, anaven a ocupar l'espai corresponent segons l'estratus social al que pertanyien. Les autoritats a les dues banques: la de la dreta (vista des de l'altar) pels representants de l'ajuntament. Les altres forces vives del poble (jutge, metge, empleat de correus, cap de la guàrdia civil, ...) a l'altra banda. La gent més important als bancs davanters de la nau central. La gent més humil o les que arribaven tard a la nau lateral de la dreta (la primera que es troba si s'entra per l'antic portal, i allà on encara hi ha els bancs vells).

Les dones pel portal de les Dones (de fet és el portal major a l'actualitat, però en temps de la vella església, ni tan sols pareixia un portal, més bé un

foradot a la paret).

Era graciós com algunes dones improvisaven un vel amb el mocador blanc, dels que duïen dins la butxaca per altres necessitats. La cadira plegadissa davall el braç. Sabates amb tacó. S'asseïen a la nau lateral esquerra, o si no duïen cadira, a la part dreta de la nau central, però sempre darrera els homes. (Temps passats la discriminació era encara més acusada, ja que ni tan sols hi havia banc per les dones).

Primer tocaven, (les campanes) per indicar que faltava mitja hora; llavors quedaven, en faltar una estoneta. Finalment el culis donava la darrera senya. (No record si a la missa primera i a les altres del dia es feia tanta cerimònia)

Sortia un capellà de la sagristia seguit de l'escolanet. L'acte havia començat. Tan un com l'altre, que quasi sempre donaven l'esquena als feels, recitaven i cantaven caramulls de frases en llatí. Els assistents, una estona drets, llavors agenollats o aixecats, tornem-hi agenollats, un sermó llarg,... Tot junt es convertia en una espècie

de suplici.

A sortida de missa la Plaça vella s'omplia de gent i en aquells moments s'hi feien moltes de les barrines del poble: vendre els porcs, llogar la gent, fer de veure el fuster o el ferrer, pagar els deutes. Les dones, simplement desapareixien.

Algunes de les celebracions, pel seu context, pels peculiars càntics que s'hi escoltaven, tenien un tarannà especial, diferent dels altres dies. Les matines amb el cant de la Sibil·la; les confessions, celebracions i processó del Dijous Sant; les rogatives; la processó del Corpus,... i el Matinal del dia de Pasqua amb el To Pascal.

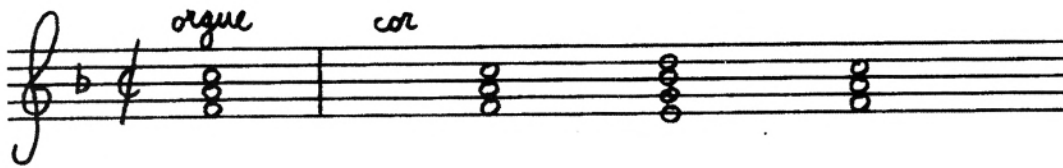
S'anomena To Pascal a una sèrie de càntics d'origen Gregorià, que encara s'interpreten a Sant Joan (segurament és l'únic poble de Mallorca en que així es fa) pel Matinal del dia de Pasqua (primer diumenge després del primer ple de primavera).

Aquest To sembla que és una degeneració del To Versicular. Es pot cantar en to simple, utilitzant només la veu alta, i en to majestuós, cantant totes les veus. Fou introduït al nostre poble fa molt de temps, i segons el rector Mas, s'havia sentit cantar alguna vegada a Felanitx.

La versió que figura a continuació fou interpretada per Francesc Company (havia estat molts d'anys organista de l'església de Sant Joan) a l'any 1985.

Joan Morey Company

A - KYRIE

Kyri - e, ele - ison
 Kyri - e, ele - ison
 Chris - te, ele - ison
 Chris - te, ele - ison
 Kyri - e, ele - ison
 Kyri - e, ele - ison

C - SANCTUS

(igual que Gloria)

Pleni sunt caeli (e) te - rra Glori - (a) tu - a
 Benedictus qui venit i nomi - (ne) Domini Hosanna in ex -

D - AGNUS DEI (igual que el Gloria)

Agnus Dei qui tollis pecca - (ta) mun - di Miseré - (re no) - bis
 Agnus Dei qui tollis pecca - (ta) mun - di Miseré - (re no) - bis
 Agnus Dei qui tollis pecca - (ta) mun - di Dona no - (bis pa) - cem

B - GLORIA (solemne i majestuós)

orque solo

Gloria in excel - cis De - o

cor

Et in terra pax ho - mi - ni - bus Bonae vo - lun - ta - tis

orque cor

Lae - da - mus - te

Benedi - ci - mus - te

Ado - ra - mus - te

Glorifi - ca - mus - te

Et in terra pax (ho) - mi - ni - bus Bonae vo - (lun) - ta - tis
 Gracias agi - (mus) ti - bi Propter magnam glori - (am) tu - am
 Dómine Deus rex (cae) les - tis Deus pater (om) ni - po - tens
 Dómine fili u - (ni) - ge - ni - te Je - (su) - chris - te
 Dómine Deus ag - (nus) De - i Fili - (us) - pa - tris
 Qui tollis pecca - (ta) mun - di Miseré - (re) - no - bis
 Qui tollis pecca - (ta) mun - di Súscipe deprecatio - (nem) nos - tram
 Qui sedes ad dexte - (ram) Pa - tris Miseré - (re) no - bis
 Quoniam tu so - (lus) Sanc - tus
 Tu solus (Al) - tis - si - mus Je - (su) - chris - te
 Cum sanc - (to) Spi - ri - tu In Gloria De - (i) - pa - tris

orque cor Fi

A - men

INFORMACIÓ I PREVENCIÓ DE VIH/SIDA A SANT JOAN

ALAS, l'Associació de Lluita Anti-Sida de Mallorca, una organització no governamental, sense ànim de lucre, fundada el 1996, concebuda i gestionada per persones sensibilitzades envers la problemàtica del VIH/SIDA, oferirà informació i prevenció sobre la infecció per VIH, clara, directa i fidedigna, al poble de Sant Joan, a través del projecte Serobús, patrocinat pel Consell Insular de Mallorca. El Serobús és la unitat mòbil d'informació i prevenció de la infecció per VIH, condicionada interiorment per realitzar consultes individuals o en parella, íntimes i confidencials a tota persona interessada per la temàtica de la sida. Per xerrar sense tabús de com es transmet, com en prevé, com afrontar-ho per resoldre dubtes.

Per això mateix nos acostarem a Sant Joan a la Fira del 1er. Diumenge de març, el dissabte 8 de març, als llocs d'oci i esbarjo nocturn, al 3/2, al Diàlegs, al Centre des de les 00h a les 3 h, - per aquest ordre -, i a la Fira el diumenge 9 de març, de 10h. a 13h.

Es tractarà de la infecció per VIH com una malaltia de transmissió sexual, donat l'increment de persones heterosexuales infectades. Se sabent, a més, que les previsions apunten a que serà un grup fortament castigat si no es canvien els hàbits sexuals. És a dir, s'instarà a canviar les pràctiques de risc, per l'ús i l'ús correcte del preservatiu, partint sempre que l'educació sexual protegeix la nostra salut.

Bàrbara Riera Arbona Coordinadora del Serobús

CARTA DE JOAN MAGRO, REGIDOR D'ACCIÓ SOCIAL

Amics i amigues, santjoaners tots. Amb aquesta carta voldria donar una explicació damunt les notícies que sortiren al diari Última Hora de dia 21 de Febrer "Distribució gratuïta de preservatius en los pubs para prevenir el sida".

L'associació ALAS va presentar el projecte SEROBUS a la Mancomunitat des Pla de Mallorca per el qual me vaig interessar al mateix moment per la labor que duen a terme totes les persones que desinteressadament se dediquen a la informació i prevenció de la infecció per VIH. A través d'Acció Social se me va demanar per donar a conèixer l'esmentat projecte a la joventut de Sant Joan la qual cosa me va parèixer una idea molt positiva. Per donar publicitat a l'acte se cregué oportú donar una nota a les revistes locals per la seva publicació i també al diari Balears.

Dia 20 de Febrer vaig parlar amb una periodista del diari Balears i li don la informació damunt el

tema i li envii per fax la carta de ALAS explicant lo que se volia dur a terme, dia 22 surt la noticia al diari Última Hora i escrita per un altre periodista, amb el qual no havíem parlat d'aquest tema i li va donar un tractament i va treure la informació d'una forma que lo únic que va anar es a vendre diaris. Perquè pugueu jutjar vosaltres mateixos aquestes informacions he demanat als directors de les revistes locals que reproduesquin la fotocopia de la carta d'ALAS i les meves declaracions al diari Balears. Sols me queda expressar la meva indignació per la forma que sortí la noticia per donar a conèixer aquest projecte, que estic convençut que la informació damunt aquest tema és molt important.

Finalment voldria demanar disculpes, si qualcú s'ha sentit amb qualque moment ofès.

Juan Magro Bauzá. Regidor d'Acció Social.

EL FOC I FUM d'en Mateu Marió

Mateu Joan Florit (Marió), que dirigeix la revista L' ESTEL DE MALLORCA, publicà en la secció "Foc i Fum" del passat més de Març, entre altres coses, unes notes prou interessants, per aquells interessats en la nostre Història, que ha continuació reproduïm:

* L'u de gener de 1944, el mestre d'escola Jacint Nicolau i Pons se va fer càrrec de la direcció de l'Escola Graduada de Sant Joan; jo vaig ser alumne seu un parell d'anys. Era un bon mestre, deien que havia estat sergent a l'exercit i que per això l'havien fet mestre. Cada dijous horabaixa ens feia fer instrucció com si fóssim soldats i ens feia saludar a l'estil feixista, alçat el braç ben amunt. En realitat ja havia estat mestre a Sant Joan abans de l'any 1936, segons hem llegit al llibre **Cacics i repressors** de la col·lecció "la Guerra Civil a Mallorca", en que va haver d'integrar-se a les milícies ciutadanes. Lo gros del cas, és que jo, - i altres nins aleshores - ens pensàvem que mestre Jacinto era foraster perquè mai va dir una sola paraula en mallorquí, mentre que es mestra Gana i es mestre Fuster, si que en deien qualcuna quan ningú els veia. Idò si, quan érem petits ens pensàvem que el mestre Jacint Nicolau i Pons era foraster, perquè vegeu la repressió i el genocidi a que l'Estat espanyol havia condemnat als habitants de la nostra terra.

QUARANTA MILLONS DE PERSONES MOREN DE FAM CADA ANY. AIXÍ SE MOR DE FAM

Al començament, la fam se fa sentir constantment, ja sia quan se fa feina, se descansa o se dorm. Inclús quan se somnia se fa present... El ventre pareix que crida, llavors s'infla. Els cabells se tornen grisos, la pell se clivella. La persona sent com si li estiguessin devorant els òrgans... Llavors arriba el moment en que se perd la fam: el dolor ja no és agut, se fa sord. Un dia, l'afemegat ja no s'aixeca. Tot el seu pensament s'eclipsa en un guspireig d'espurnes doloroses. Pausas definides i separades en el ritme respiratori. El cap s'inclina cap enrera, les barres queden penjades: Els ulls s'apaguen; el malson se converteix en esglai. I aquest afemegat mor, sense renou, arrufat; ni tant sol pot protestar o rebel·lar-se...

"Un holocaust sense antecedents, l'horror del qual abarca en un any, tot l'espant de les matances que les nostres generacions han conegut en la primera meitat dels nostre segle, està actualment en procés de realització i desborda cada dia més, a cada instant que passa, el perímetre de la barbàrie i de la mort, no solament en el món, sinó també en les nostres consciències"

(Manifest dels premis Nobel contra la fam i el subdesenvolupament) - L'Estel de Mallorca -

HI HA LLENYA QUE CREMA SENSE FER FUM

No m'ho poses fàcil. Per arribar fins a tu, aconseguir que llegesquis els meus pensaments i motivar la teva curiositat, cal tenir un coneixements aproximats del teu món i saber quins són els mots que formen part del teu llenguatge i a la vegada expressin el que jo sent.

T'he de confessar que quan escric sempre em top amb la limitació i pobresa de la meva coneixença. Escric perquè em mou la il·lusió de sortir de mi i travessar la façana que guarda i impermeabilitza el nostre món interior, aquest món que pas a pas recorr la nostra existència, el món on viu el nostre ser que estima, pateix, viu, pensa, riu i plora...

Aquesta és la mena de llenya que, quasi sempre amb silenci i guiats per la soledat, cremam dia a dia cada un de nosaltres. Hi ha llenya que quan crema fa renou, bravejar, es fa grossa, però també n'hi ha que es

consumeix poc a poc i sense fer fum!... Tothom crema la seva pròpia llenya. Cada vida s'escriu amb una lletra que mai trobes en els llibres.

Fa uns moments he sentit una cançó de Atahulpa Yupanqui, cantautor sud-americà, on descriu com un pintor va intentar retratar-lo mentre cantava unes cançons serranes, amb la panxa buida. "Me va pintar per la part de defora, - diu la cançó- perquè dedins no hi veia... Era un mal pintor, el que em va pintar aquell dia, i sense cap dubta s'equivocà ja que domés va pintar el meu ponxo (peça de vestir) i es va oblidar de la meva fam... Quant apareixerà

el pintor que pinti el que jo sent?!..."

La cançó m'ha duit a l'article publicat pel diari L'Estel de Mallorca titulat "Quaranta milions de persones moren de fam cada any" "Així es mor de fam", reproduït per Damunt Damunt.

Gairebé desapareix cada any del mapa una nació similar en nombre d'habitants a la d'Espanya. La causa és la fam. L'article descriu com es mor de fam. Esgarrifosa imatge és la que et quedarà gravada si el llegeixes a poc a poc, un parell de vegades i sense preses. Diu com mata la fam. És una pena que no digui quin temps tarda en fer-ho. Pot potser el pitjor no és la xifra de morts sinó el producte de multiplicar aquesta xifra pel temps que es viu amb fam, pel temps que es tarda en morir!. La mort sol esser la fi del seu patiment.

A vegades tenc vergonya de pertànyer a aquest terç de la humanitat que menja, que no passa necessitats, que braveja del que té pensant que s'ho ha guanyat i és ben seu. Les altres dues parts, 66 de cada cent, o dos de cada tres, viuen dins la necessitat, ells no han guanyat res, no tenen res seu, fins i tot el néixer dins la misèria se'ls ho ha donat gratis.

És per demés que surtin homes com Ghandi, Luther King i ens diguin que "damunt la terra hi ha prou bens per cobrir les necessitats de tothom, i que no n'hi ha prou per satisfer l'avidesa de cada un". Això no ho volem sentir i els matam. Hem vist no fa massa, un reportatge televisiu on es soterraven tones de

pomes a una comarca de Catalunya i altres tantes de fresses a una comunitat del sud de Espanya, per tal de mantenir els preus alts en el mercat. Això es normal i ho justifiquem sense dificultat aplicant el principi econòmic de que un bé per ser valuós ha de ser escàs. També admitem, com si fos lo més normal del món, que es posi una multa de set-cents milions de pessetes a unes vaques gallegues per haver fet llet de més. És clar, havien d'haver regat amb llet les pomes soterrades i ara tindriem un planter de pomeres i no pas una multa.

Els nostres principis racistes, separatistes o egoistes no ens permeten ser solidaris. Ja sé que Sant Joan no es produeix llet, ni se cultiven fresses o hi sobren pomes. No per això deixam de ser el que fa tres, el que menja, el que sobreviu a la fam; els dos d'abans i els dos que ens van darrera no viuen com nosaltres. Malgrat tot seguirem a la carrera volent sobresortir damunt els demés. Ens afanyarem per tenir el millor cotxe, més quarterades, la millor casa, uns quants vestits de marca, un caramull d'objectes innecessaris a casa nostra i una llibreta al banc. Com voleu que ens afecti el que un mori si no em de pagar el bàul i el funeral de la nostra butxaca?

Viure amb austeritat i sentit comú per tal de nivellar aquest món sembla una incongruència. Pensar amb els altres crea complicacions. Si dones una mà no dubtis que t'agafaran el braç.

Si no et vols complicar la vida recorda que avui has

menjat bé i quan un té la panxa plena no es difícil imaginar que ningú té fam. A la fam ja l'hi donaran solucions els senyor grossos qui comanden, l'església o els rics. Tu no hi pots fer es.

Deixa't convèncer pel poderós argument de la por, ten en compta el que dirà la gent si fas coses rares, si a ningú l'hi preocupen aquestes coses per què tu has de ser diferent?.

Si t'has deixat convèncer amb els meus darrers arguments no et preocupis, per a tu el pensar no és perillós, fins i tot podràs arribar a ser un bon polític. Serviràs per posar asfalt, embellir carrers, electrificar campanes, posar fites amb fredes llaunes de benvinguda, construir edificis, i amb un poc de sort et nomenaran fill il·lustre i et dedicaran un carrer o un monument.

Si ets dels qui creuen que no he comès l'error de regalar unes ulleres a un sord, torna llegir com mor el qui te fam. Descobriràs qui genera la fam, quants desanats hi ha al teu voltant, com influeix la teva manera de viure en al demés. Si no t'agrada el color del asfalt, i creus que la gent té estómac, té cor, que viu i pensa, si estimes més les persones que el que tenen, si ets capaç d'analitzar les necessitats del altra pot ser encertis el regal adequat.

Si creus que la teva foguera pot cremar una altra llenya, tal vegada descobresquis que hi ha llenya que es consumeix sense fer fum.

CONTERELLES I MEMÒRIES

per Andreu Bauzà i Joan

Entre el meus avantpassats no sé de ningú que hagi destacat en res, ni que hagi passat a l'història. Els meus avis eren gent de la ruralia mallorquina i de la part pobre.

El meu pare, a l'edat de set anys, el llogaren per porqueret en el Pla de Sant Jordi. El jornal de tot l'any era el manteniment i unes varques per no anar descalç. Era germà de set mascles i tots, més o manco, corregueren la mateixa sort.

Contaré, que després d'uns dies de estar per allà, se va enyorar molt i va agafar la carretera i vengué a peu cap a Sant Joan. El capvespre quan la seva mare vengué de foravila el trobà assegut damunt el portal i l'endemà amb la diligència i amb llàgrimes als ulls, de mare i fill, el tornaren acompanyar a cal seu amo, perquè a casa seva s'acabaven el pa primer que la talent. Déu meu! i ara em tiram la meitat i molts se queixen.

La meua mare va néixer amb més sort perquè domés eren dues germanes i fins a l'edat de 10 anys pogueren anar a ca les monges per aprendre les oracions i un poc de llegir i escriure. Vivien a foravila, a un barri anomenat els Aubellons, veïnat de la possessió de la Bastida. Tant la meua avia com les dues filles anaven a jornal, des de finals de març fins després d'haver aplegat les ametlles i figues. Contaven que un any elles tres, n'Apol·lònia Carraixet i na Francesca Hortolana, Varen segar deu quarterades de faves a escarada per 10 duros.

L'hivern anaven a muntanya per aplegar oliva a una possessió d'Esporles anomenat Es Verger. Allà no se corria cap doblor, les donaven dinar, que quasi sempre eren faves cuinades, i un parell, no sé quantes, gerres d'oli. El meu avi les acompanyava amb un carro tirat per un cavall. Se'n duïen una petita caixa la roba, un parell de dotzenes d'arengades, un caixó de figues seques i un parell de pans. Quan s'havien acabat aquells queviures anaven a Esporles a comprar lo que feia falta.

Quan la meua mare tenia una vintena d'anys, el que més endavant seria el meu pare, es va llogar per pareller a Sa Bastida i sa caigueren en gràcia, es feren nuvis i a principis de l'any 19 es casaren. Muntaren la seva llar a

una casa del carrer de les monges, propietat de la meua avi materna. El seu mobiliari va ésser un llit de pi mallorquí, una caixa, un quadro de la Puríssima i una dotzena de cadires de llenyam de poll cordades de bova.

Aquest anys el meu pare estava llogat a Son Gual de pareller major, cobrant un sou de noranta duros anuals. Ningú hagués cregut

que després de setanta anys, una dona en mitja hora d'emblanquinar guanyaria més. M'ha tocat viure en el segle dels grans canvis. Quan vaig veure el primer avió tenia set o vuit anys, deien que era l'avió d'en Ramón Franco.

El quatre de novembre de 1920 la meua mare em donà a llum, vaig néixer robust i vaig ésser mimat per tota la família materna. La meua tia, encara fadrina, va ésser la padrina de les fonts. A penes tenia un any, els meus pares varen llogar una caseta amb un tros de terra, a damunt el Revellà. Tenia i té encara una vista d'encís dominat mitja Mallorca.

El meu pare no volgué estar més llogat i es fa fer jornal de foravila. Feien pous, cisternes, clots per plantar-hi figueres, també gavetes per sembrar-hi vinya. Els dies que no tenien jornal o feia mal temps es posava un sac en beca i anava a treure grava per vendre-la quan li sortís comprador. A un racó de la caseta hi havia una xemeneia, i en el racó darrera la porta una llitera gran amb una màrfega de palla d'ordi on hi dormíem tots tres. Això no era cap excepció perquè tota la gent treballadora dormien com noltros o en el sostre. Els matalassos de llana sols en tenien els senyors. Record que quan feien l'amor a vegades me despertava. No vaig demanà mai lo que passava, però fins que no hagués acabat tot aquell terratrèmol jo estava assustat i avergonyit.

Conten que dos germanets anomenats Francesc i Joan Rafalets, els seus pares fent l'amor les havien fotut a baix del llit. Un altra vespre quan en Francesc va sentir que tot el llit estava en moviment va dir a n'en Joan: Joan aferrat fort que hi tornen! Quan degueren ésser grans ho degueren contar pel poble i durant moltíssims d'anys aquesta dita es va fer popular pel poble.

Els cinc primers anys de la meua vida varen transcórrer per damunt rodes, mimat pels meus pares i avis, ningú hauria desitjat res més.

Teníem dues cabres i un parell de cabrits i mens, la meua mare i jo els pasturàvem. A l'hivern cercàvem un arrecés i m'ensenyava les oracions i les primeres lletres. També cercàvem herbes pels conills.

En aquells temps no deien "aquests conills són menjadors, sinó són venedors". Els diumenges ens em dúiem dos conills o pollastres, també els ous que havien fet les gallines durant la setmana i ho canviàvem en queviures per tota la setmana, moltes vegades havíem d'afegir doblers i així anàvem tirant.

En el Juliol de 1925, jo verjo amb tots els aspectes, ni m'havia fixat que la meua mare hagués tomat amb la panxa grossa. Un dia em dugueren a casa dels meus avis i quan vaig tornar a casa me vaig trobar amb una germaneta petita. Me va sebre tant de greu que vaig dir: me'n aniré a Ciutat i no tornaré pus mai, jo estaria empegueït que diguin per la vila a can Maiulí els han duit una nina. Les veïnades s'esclataven de rialles però jo ganes de riure em tenia molt poques. Des de aquí els mims que tots eren meus les vaig haver de compartir amb la meua germaneta. Record que un dia que la me feren engronsar dins una senalla penjada a un arbre em fa fer ràbia, li peg empena forta i em caigué a terra. Se posà a plorar més fort i la meua mare me inflar les anques de valent. I a partir d'aquí les m'inflà moltes vegades i es va acabar per a mi la bona vida. Al sis anys, més o manco, vaig començà a anar a l'escola pública, per al set fer la primera comunió. En aquells temps ho feien en grup, sense anar acompanyats dels pares. El refrigeri consistia amb un rotlo de pasta d'ensaïmada eixuta i una estampa. Tot ens ho regalava el senyor Rector. El capital que vaig recaptà va ésser d'una pesseta i cinquanta cèntims, sé que molts no ha creuran però jo tant de bo tingué el cel tan segur!.

Després d'haver fet la primera comunió ja no vaig tornar més a l'escola pública, sinó que els vespres, amb companyia d'un veïnat del meu temps anàvem a casa d'un guàrdia civil retirat. De dia havia de pasturar les cabres i mens que teníem a casa. Els meus pares havien comprat amb molt d'esforç una quarterada de terra, veïnat de s'hort de Sa Bastida, a la qual hi bastiren una caseta, un forn i un porxo al costat.

Del deu als tretze anys vaig anar a jornal a dita possessió, la feina era diversa: l'estiu donar gavelles de blat o ordi als homes que feien garbes, després aplegàvem ametlles i figues. El segon any jo i el sen Joan Cames de ca que vivia devers Sa Torre vàrem espolsar totes les ametlles de Sa Bastida, jo per damunt i ell pel baix. El meu jornal era de dues pessetes i el dinar. El vespre cada qual anava a sopar i jeure a ca seva.

Un d'aquells anys vaig engreixar 40 porcs. Les donava berenar el dematí que consistia en figues posades en remull el vespre abans. Mesclava un sac de farina d'ordi dins una vagoneta, que per damunt dos rails corria frec no frec les piques dels porcs, i els hi donava una ribella mitjancera a cada un. Després tornava posar les figues en remull pel vespre tornar fer la mateixa operació. Entre el berenà i el sopar, cada dia els escurava les solls posant-los palla eixuta.

A principis de l'any 1934 o sigui, l'any que havia de complir el catorze, em vaig posar a fer de mosset de fuster a ca mestre Antoni Escolà. En aquell temps no s'empraven bigues de ciment armat per construir cases, sinó que usaven taulons de vet els pobres i de nord els rics. Jo i el seu fill Mateu, del meu temps, havíem de planejar i a la ma dreta teníem un bon call. El 18 de juliol va estellar la Guerra Civil espanyola, era l'any 1936. Mestre Antoni acabà la feina i jo vaig anar a ca mestre Francesc de ses Trinxes per ajudar a fer botes de pi, per posar-hi molsa d'albercoc. Feia els cantells a les posts i ell muntava les botes. El jornal era de 2,50 pessetes diaris. Hi vaig anar els mes d'agost, setembre i octubre, després també s'acabà la feina. A ca Mestre Antoni, el primer any vaig guanya el baül de la meua avia materna, que valia 60 pessetes; el segon em vaig guanyar 100 i el tercer encara no l'he cobrat. Gràcies a Déu no m'ha fet falta.

Acabada la feina de fuster i a principis de novembre, el dia 4 havia complit el 16 anys, me vaig llogar per missatge a la possessió de Sa Bastida, que degut a la mal parida guerra, en el camp hi feia falta molta gent. Si mal no record hi havia incorporades 12 quintes, del 27 al 39. Així com els homes complien els 18 anys ens feien incorporar al exercit per servir a la "Madre Patria", per jo i molts d'altres va ésser una mala madrastra.

(continuarà)

CAMÍ DE CONSOLACIÓ

Per la festa del Quart Diumenge, vaig conèixer un jove santjoaner a la pujada de Consolació. Mentre anàvem fent camí empatarem la xerrada. No sé com és diu, ni tampoc li vaig demanar d'on era, on feia feina, qui eren els seus pares, on vivia i altres tipus de preguntes que un bon xafarder segurament no hauria passat per alt. Em va deixar el seu pensament i és el que intentaré transmetre.

Em sap greu, o més ben dit no me'n sap gens, si els qui pensen que aquestes dades són indispensables per fer la seva pròpia fitxa o biografia de la gent, deixen en aquest punt la lectura. Pensa que quan un

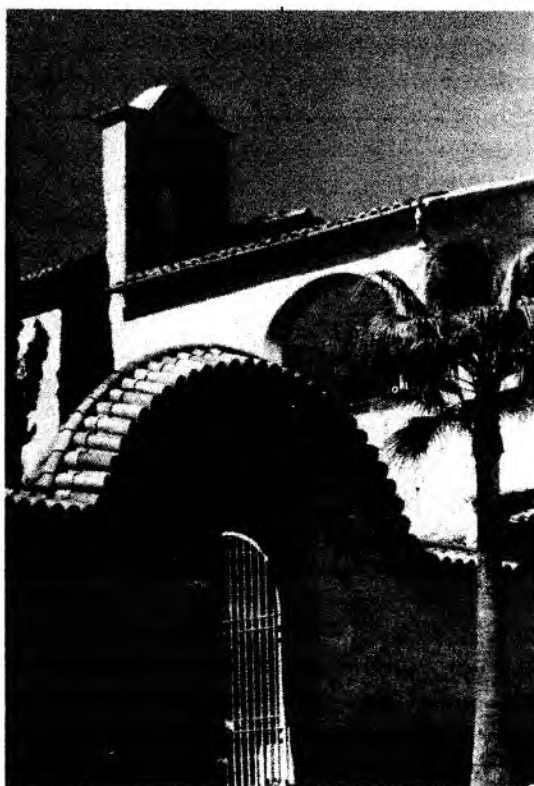
s'interessa per tu observa, escolta, respecta les teves intimitats i no fa preguntes banals. No és meu propòsit conceptualitzar la gent. Tampoc vull comentar o jutjar el que em va dir. Uns hi estaran d'acord i altres en desacord. Us deix en la llibertat que desitjaria respectàssiu.

Ell no havia pujat amb intenció de assistir a la missa. M'havia dit que aquest dia la gent duia flors a la Mare de Déu i entrarem un moment a l'església. Mentre continuàvem xerrant, ens assegüem a un banc de l'església, intentant descansar una mica. La gent anava entrant i es col·locava una vora l'altra, faltaven uns tres quarts d'hora per començar la missa.

Quan ens donàrem compta la gent havia omplert els passadissos de cadires i ens havien tallat el pas per poder sortir de l'església. Aquest fou uns dels motius que ens obligà a quedar dintre presenciant la funció.

A la sortida continuàrem el nostre diàleg:

- **No acostumes anar a missa?**
- No, no crec amb aquestes coses.
- **Sant Joan és un poble tradicionalment religiós. No ho creus així?**
- El mot religiós té molts de sentits. Supòs sense voler has anomenat la paraula tradició. Aquesta

resumeix un poc la nostra religiositat. La gent major l'educaren amb certes costums. El anar a missa és una d'elles. Alguns no es poden desfer d'aquesta rutina i moriran amb ella. Quan ells morin podran tancar l'església.

- **La gent que va a l'església ho fa per costum o rutina?**

- La majoria pens que sí.

- **No has intentat demanar a la gent que practica la religió per què ho fa?**

- Sí, i els seus arguments no m'han convençut. Per aquest motiu jo no som practicant com tampoc ho són la majoria de joves.

- **Quins són els arguments que t'han dat?**

- Que era una cosa bona, que sempre ho havien fet, que era una obligació anar a missa i que era pecat no fer-ho i altres raons similars.

- **No t'han convençut, pel que es veu.**

- Com vols que em convenci de que una suma d'actes i sentiments, que res a tenen a veure la vida que duu cada un fora de l'església, entusiasmin a ningú! Sempre diuen i es fa el mateix. Una pel·lícula si és molt bona, es pot anar a veure-la una segona vegada, quasi mai s'hi va una tercera.

- **La missa que acabam de presenciar no representava la religiositat del poble? L'església estava de gom a gom i l'esplanada de fora estava repleta de gent.**

- Més bé semblava un acte social, folklòric i si tant vols sentimental o supersticiós, molt d'acord amb la resta d'actes que es celebren a les esglésies.

- **No creus que es tractàs d'una manifestació religiosa?**

- Si te de ser sincer, no. Al menys hi ha un desacord visible entre creure amb la doctrina que assumeixen, l'evangeli, i el que he vist.

- **Me podries explicar on fonamentes el teu no?**

- Per on vols que comenci?

- **Pels desacords que dius que has vist.**

- Mira, no sé si t'has fixat quan hem arribat a Consolació, en lo ben vestida que anava la gent, semblava que tothom estrenava vestits nous. Dins l'església la gent portava les millors joies i or que tenien. No cal ni entrar amb el tema de les converses que tenia la gent mentre esperàvem asseguts al banc abans de començar la missa, per adonar-te que la religiositat no apareixia per cap banda.

No sé imaginar la Mare de Deu presidint un desfilada de modes, fent ostentació de riquesa, portant or i joies, volent aparentar davant els demés, mostrant un vestit nou, diferenciant-se i fomentant les classes socials. No concorda amb els pobres coneixements que tenc jo del evangeli. Te pareix que s'han de guardar uns bancs a primera fila pels senyor grossos i els qui comanden, per tal de poder arribar just a l'hora de començar, mentre el poble, que mai te res a fer, ha d'estar esperant tres quarts o una hora si és que volen seure a segona fila? ... I no et dic res de la riquesa dels vestits dels capellans per què no em diguis que som irreverent.

- **Un no pot jutjar l'interior de les persones pel que aparenten.**

- No ho pretenc. Si bé, te de dir que si la gent pensàs i digués el que pensa, i no el que li fan pensar, les esglésies sa buidarien. Segurament també molts de partits polítics es quedarien sense gent si aplicaven el mateix procediment.

- **Que t'ha paregut el sermó?**

- Destacaven els coneixements històrics del mossèn i el valor literari del seu discurs.

- **I el valor religiós?**

- Saps que no som creient. Però ja que ho demanes, el sermó no desentonava i estava dins el context que et deia abans. No estic d'acord amb el que ha dit el mossèn que "la imatge de la Mare de Déu de Consolació somriu encisadora, contemplant el seu poble reunit dins aquest santuari". Jo no sé que feia la imatge perquè des de on estàvem nosaltres no es veia, ara lo que es diu la Mare de Deu, supòs que devia plorar. No creus que una mare té pena quan veu els seus fills reunits a la mateixa taula vent com un té lo que a l'altra li manca, quan la comunicació entre ells no passa de un donar-se maneta, una

besada o una escomesa? Dubt que el poble acudescui a la Mare de Déu de Consolació en les alegries i en les penes, ens els temors i en les esperances, i sia ella el punt de referència cap on dirigeixen espontàniament els cors dels santjoaners. Segur que són molt pocs els qui ho fan.

La resta del sermó era un compendi d'història que magistralment ens ha donat a conèixer l'orador.

- **Deixem a part la teva visió crítica de la religió. Estàs segur de que no ets creient? Que no defenses una manera de creure més autèntica o com voldries que fos la religió?**

- És necessari creure per tenir un la pròpia filosofia del viure?

- **Que és el que t'ha agrada d'aquesta festa del Quart Diumenge?**

- M'agraden totes les festes en que el poble hi participi. Pens que s'haurien de conservar les existents i crear-ne de noves. La gent es mostra alegre, comunicativa. Pot ser hi ha gent que només es veu tal dia com avui. La comunicació, la diversió, l'apropament de les persones, el sortir de la rutina, parlar, el recordar coses, el pujar o davallar de Consolació, la fira. Crec que és una bona ocasió on la gent es comunica en un àmbit que no és l'habitual de cada dia i crea una predisposició anímica adient per passar-ho bé. La comunicació és molt important avui en dia, la gent no té massa oportunitats per parlar i conèixer-se. La comunicació està en crisi. Ja veus, gràcies a la festa tu i jo em pogut parlar junts.

- **Agreesc la teva companyia. M'ho he passat bé amb tu. Gràcies i fins un altre dia!**

G. Morlà

